2013-2-RE

CAUSA 2013-2-RE

Sentència del Tribunal Constitucional de l'11-6-2013 relativa al recurs d'empara 2013-2-RE

Número de registre 16-2013. Recurs d'empara

Sentència de l'11 de juny del 2013

BOPA núm. 31, del 3 de juliol del 2013

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 15 de gener del 2013, per la representació processal del Sr. Domingo Pérez Andrade, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 4 d'octubre del 2012 i contra l'aute del 20 de desembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució i atès que demana al Tribunal Constitucional que admeti amb efectes suspensius aquest recurs d'empara i que, en el seu dia, estimi íntegrament l'empara sol·licitada, declari la vulneració del dret fonamental esmentat, i es restitueixi al recurrent en la integritat del seu dret anul·lant les resolucions objecte de recurs i retrotraient les actuacions processals al moment posterior a l'escrit de contesta de l'apel·lació, així mateix demana "que s'ordeni la pràctica íntegra amb els barems adients de la prova proposada i es dicti nova resolució amb plena adequació a l'ordenament jurídic i de manera específica, als preceptes constitucionals";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 20 de febrer del 2013;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 8 d'abril del 2013, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2013-2-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 17 d'abril del 2013, per la representació processal del Sr. Domingo Pérez Andrade;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 25 d'abril del 2013, per la representació processal de la CASS;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Carles Viver Pi-Sunyer;

Antecedents

Primer

La Caixa Andorrana de Seguretat Social (CASS) va suspendre el pagament de les indemnitzacions de salari per incapacitat temporal al Sr. Domingo Pérez Andrade a partir del 8 de març del 2011 i va acordar així mateix no atorgar-li cap pensió d'invalidesa derivada de malaltia comuna, ja que no acreditava la pèrdua de la capacitat de guany del 60%.

Segon

La representació processal del Sr. Domingo Pérez Andrade va presentar una demanda davant la Batllia contra la decisió de la CASS i, el 16 de febrer del 2012, la Secció Administrativa de la Batllia dictava una sentència mitjançant la qual estimava en part la demanda, declarava que la decisió de la CASS no era ajustada a Dret i declarava el dret del demandant a percebre una pensió d'invalidesa per malaltia comuna categoria A grup 2 dels articles 169 i 170 de la Llei 17/2008, amb efectes econòmics des del 8 de març del 2011.

Tercer

La CASS va formular un recurs d'apel·lació en què invocava que la sentència de la primera instància per motivar la seva decisió s'havia recolzat en l'informe d'un expert judicial que per valorar l'estat de salut del demandant havia considerat no només el barem de l'UCNSS (Union des Caisses Nationales de Sécurité Sociale), sinó també el barem de Padovani, el qual no és d'aplicació segons la legislació andorrana.

Quart

El 4 d'octubre del 2012, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va decidir estimar l'apel·lació formulada per la CASS, anul·lar la sentència de la primera instància i confirmar la decisió inicial de la CASS.

Cinquè

La representació processal del Sr. Domingo Pérez Andrade va presentar un incident de nul·litat d'actuacions davant la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia per considerar que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

Sisè

El 20 de desembre del 2012, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, mitjançant

aute, va acordar no donar lloc a l'incident de nul·litat d'actuacions interposat.

Setè

El 15 de gener del 2013, la representació processal del Sr. Domingo Pérez Andrade va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 4 d'octubre del 2012 i contra l'aute del 20 de desembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

En primer lloc, aquesta part exposa que l'objecte del procés ordinari era valorar l'estat de salut del recurrent per tal de determinar si li corresponia romandre en situació de baixa laboral per malaltia o l'atorgament d'una pensió d'invalidesa, o confirmar la suspensió de les prestacions per malaltia, sense l'atorgament d'una pensió.

Per resoldre aquesta qüestió la Batllia va nomenar com a pèrit judicial el Servei de Medicina Legal i Forense, organisme adscrit al Govern, el qual va elaborar l'informe corresponent mitjançant el qual constatava una mancança en el barem de l'UCNSS (Union des Caisses Nationales de Sécurité Sociale) en relació amb la patologia del recurrent, raó per la qual utilitzava també el barem de Padovani per arribar a la conclusió que el Sr. Domingo Pérez Andrade tenia una IPP (objectiva) igual a un 50%.

La CASS va fonamentar el seu recurs d'apel·lació en el fet que no es podia aplicar el barem de Padovani. Per contra aquesta part considera que aquesta aplicació és possible i ajustada a Dret, ja que l'article 11.2 del Reglament de prestacions d'invalidesa no és de numerus clausus. Afirma que tot i que aquest article no citi expressament aquest barem, això no impedeix que es pugui aplicar.

El Tribunal Superior de Justícia va considerar que el redactat de l'article esmentat era clar, que no calia interpretar-lo i que del seu contingut se'n desprenia clarament que el barem de Padovani no era aplicable, ja que el text preveia expressament l'aplicació d'altres barems.

Segons el parer d'aquesta part, el Tribunal Superior de Justícia no ha dut a terme l'iter deductiu que ha de portar a l'aplicació de la norma i els fets al cas concret. Efectivament, el raonament d'aquest Tribunal és il·lògic, perquè és incomplet, ja que després de constatar-se que el barem d'aplicació principal (UCNSS) és insuficient, interpreta que el barem de Padovani no es pot aplicar, però no segueix el seu raonament i no dóna resposta a quin barem s'ha d'aplicar, resolent directament la controvèrsia sobre la base d'un informe pericial incorrecte. Per tant, no es pot tenir només en

compte la part valorada segons el barem correcte i descartar la valoració complementària o supletòria, el raonament per ser congruent amb la petició d'aquesta part hauria de dir quin és el barem complementari o supletori per poder valorar la situació d'invalidesa del recurrent.

En definitiva, la valoració de l'estat de salut del recurrent ha quedat incompleta, ja que el Tribunal Superior de Justícia no va ordenar al pèrit judicial efectuar la valoració complementària sobre la base del barem que correspongués. Es suposa que aquest barem hauria de ser el de la CONAVA, que està citat de manera expressa en l'article 11.2 del Reglament esmentat. Per consegüent, la manca d'un pronunciament complet comporta la vulneració del dret a la jurisdicció del recurrent.

En segon lloc, s'hauria vulnerat igualment el dret a la jurisdicció del Sr. Domingo Pérez Andrade pel fet que, atès el raonament del Tribunal Superior de Justícia que s'acaba d'exposar, aquest hagi denegat la pràctica de la prova sol·licitada per aquesta part que consistia en la realització del complement de la valoració de la IPP en relació amb el barem de la CONAVA.

Segons el parer del Tribunal Superior de Justícia la pràctica d'aquesta prova no era necessària per a la solució del litigi.

Aquesta part manifesta que aquest Tribunal fonamenta la seva decisió en el peritatge efectuat pel Servei de Medicina Legal i Forense. Ara bé, si declara que aquest informe no és correcte pel fet de basar-se en un barem que no correspon, aquest informe esdevé incomplet i produeix la vulneració del dret fonamental a la jurisdicció d'aquesta part que es troba en indefensió material.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que admeti, amb efectes suspensius, aquest recurs d'empara i que, en el seu dia, estimi íntegrament l'empara sol·licitada, declari la vulneració del dret fonamental esmentat, i es restitueixi al recurrent en la integritat del seu dret anul·lant les resolucions objecte de recurs i retrotraient les actuacions processals al moment posterior a l'escrit de contesta de l'apel·lació, així mateix demana "que s'ordeni la pràctica íntegra amb els barems adients de la prova proposada i es dicti nova resolució amb plena adequació a l'ordenament jurídic i de manera específica, als preceptes constitucionals."

Vuitè

El 20 de febrer del 2013, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què considera que, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, aquest recurs d'empara manca de contingut constitucional i ha de ser inadmès a tràmit.

Efectivament, el Ministeri Fiscal considera que la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia ha donat una resposta concreta, fonamentada en Dret i lògica en relació amb les pretensions de les parts comparegudes. Les seves resolucions no poden considerar-se en cap cas com a arbitràries o mancades de raonament.

En aquesta causa el recurrent divergeix de la interpretació efectuada pel Tribunal Superior de Justícia de la legislació en vigor aplicable, concretament de l'article 11.2 del Reglament de prestacions d'invalidesa i de la seva disposició transitòria quarta. Ara bé, aquesta interpretació no pot qualificar-se d'arbitrària, d'il·lògica o d'irraonable segons l'opinió comuna dels juristes, ja que es fonamenta en l'aplicació estricta i literal de la normativa existent en la matèria, així com en relació amb les pericials practicades i la pràctica de proves en segona instància a allò que disposen expressament els articles 47 i 64 de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal, tal com motiven i raonen les resolucions impugnades.

Novè

El 8 d'abril del 2013, el Tribunal Constitucional va acordar admetre a tràmit aquest recurs d'empara, sense efectes suspensius, i va trametre la causa a les parts per tal que presentessin les al·legacions que estimessin pertinents.

Desè

El 17 d'abril del 2013, la representació processal del Sr. Domingo Pérez Andrade va presentar un escrit d'al·legacions en què ratifica el contingut del seu escrit d'empara.

Onzè

El 25 d'abril del 2013, la representació processal de la CASS va presentar un escrit d'al·legacions en què, després de reprendre el contingut de les resolucions diverses recaigudes en aquesta causa, manifesta que el recurrent pretén una nova revisió del seu estat de salut amb un barem més favorable, a banda d'allò que està establert normativament.

Destaca, en primer lloc, que les resolucions del Tribunal Superior de Justícia han emprat com a premisses principals, la valoració pericial de les minves en un percentatge del 49% d'acord amb el barem de l'UCNSS, l'aplicació literal i expressa de la normativa legal, en concret de l'article 11.2 i la disposició transitòria quarta del Reglament regulador de les prestacions d'invalidesa de la seguretat social, que estableix que la valoració de les minves es fa d'acord amb el barem esmentat i l'article 166 de la Llei de la Seguretat Social que estableix que per ser mereixedor d'una pensió d'invalidesa per malaltia ha de presentar-se una reducció de la capacitat de guany del 60%. Per tant, el recurrent no es troba en aquest cas.

Afegint que el Tribunal Superior de Justícia va declarar de manera expressa que la normativa aplicable permet la utilització del barem de l'UCNSS esmentat i en cap cas la guia barem de Padovani.

En segon lloc, pel que fa a l'afirmació del recurrent que l'iter deductiu emprat per les resolucions és incorrecte, ja que la pericial estableix que el barem emprat no valora determinades patologies, cal dir que pel Tribunal Superior de Justícia, d'acord amb l'article 47 de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal, el peritatge és un element d'informació i el Tribunal no té l'obligació de seguir el parer dels pèrits.

Pel que fa a l'al·legació del recurrent en què es considera la vulneració del dret a la jurisdicció pel fet de no haver-se practicat una prova en segona instància, aquesta part manifesta que el Tribunal Superior de Justícia va resoldre, de manera eficaç, aquesta qüestió d'acord amb l'article 64 de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal, ja que va decidir que no corresponia la pràctica d'aquesta prova que no era necessària per a la solució del litigi i que el recurrent, tot i tenir la possibilitat de discutir els resultats del peritatge durant la primera instància no ho havia fet.

Per acabar demana al Tribunal Constitucional que desestimi íntegrament aquest recurs d'empara i que condemni el recurrent al pagament de les costes processals.

Dotzè

El 7 de maig del 2013, el Ministeri Fiscal, i, el 10 de maig del mateix any, la representació processal del recurrent i la representació processal de la CASS, respectivament, van presentar els seus escrits de conclusions en què reprodueixen les al·legacions i els arguments continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

Com s'ha exposat amb deteniment en els antecedents, el recurrent en empara demana que aquest Tribunal Constitucional declari que la sentència del 4 d'octubre del 2012 i l'aute del 20 de setembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia han vulnerat el seu dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució. Al·lega com a fonament d'aquesta pretensió, d'una banda, que el raonament seguit per aquest Tribunal per denegar-li la pensió d'invalidesa derivada de malaltia comuna incorre en una irraonabilitat lògica i, d'altra banda, que la denegació d'una determinada prova pericial que havia sol·licitat li produeix una indefensió material.

Segon

El caràcter il·lògic del raonament seguit per la Sala Administrativa derivaria, segons el parer del recurrent, del fet que empra un informe del pèrit del Servei de Medicina Legal i Forense per determinar la IPP en què s'arriba a la conclusió que aplicant el barem de la UCNSS –Union des Caisses Nationales de Sécurité Sociale- li correspon una IPP del 49%, inferior, doncs, al 60% exigit per la Llei per tenir dret a la pensió que sol·licita, però en canvi la Sala Administrativa no té en compte que en aquest mateix informe pericial s'afegeix que el barem de la UCNSS no fa referència a la pròtesis total de maluc i es completa amb el barem de Padovani, que sí que fa referència a la pròtesis total, amb el qual la IPP arribaria al 50%. Segons el parer del recurrent, pel fet de refusar l'aplicació d'aquesta segona part de l'informe sense substituir-lo per un altre tipus de valoració dels efectes de la pròtesis total, el raonament de la Sala Administrativa esdevé lògicament irraonable, ja que hi ha dolences o minves que no es valoren. És més, aquesta irraonabilitat es fa encara més palesa si es té en compte que per justificar la inaplicació de l'informe del pèrit pel que fa al barem de Padovani, es diu que la Sala Administrativa no està vinculada pels informes dels pèrits judicials, però en canvi l'empra per valorar les dolences segons el barem de l'UCNSS.

Plantejada així la qüestió, és cert que, com sosté el recurrent davant el Ministeri Fiscal i davant la contrapart, no està portant davant aquest Tribunal una qüestió que no tingui relleu constitucional i que pretengui convertir el recurs d'empara en una tercera instància judicial. La raonabilitat lògica de les resolucions judicials és una qüestió que incideix en el dret a obtenir una resolució fonamentada en Dret i, en conseqüència, pot ser portada en empara davant aquest Tribunal.

Tanmateix, contràriament a allò que manté el recurrent, l'examen del raonament seguit en les resolucions impugnades permet concloure que el procés lògic efectuat per la Sala Administrativa en la interpretació i l'aplicació dels preceptes aplicats no presenta cap incongruència ni, per tant, es pot

titllar d'il·lògic. En primer lloc, perquè no hi ha cap contradicció lògica en concloure, implícitament, però clarament, que l'aplicació del barem de l'UCNSS és suficient per valorar totes les minves sofertes pel recurrent a l'hora de determinar la IPP, sense necessitat de completar-lo amb el barem de Padovani. I, en segon lloc, tampoc és il·lògic sostenir que els informes pericials no vinculen als tribunals i, tot i així, fer seves les conclusions de l'informe que li semblin rellevants –les valorades d'acord amb el barem de l'UCNSS- i obviar aquelles que no consideri aplicables al cas –les del barem de Padovani.

Tercer

Pel que fa a la denegació de la prova pericial demanada, aquest Tribunal ha reiterat que aquesta és una decisió que correspon adoptar exclusivament als tribunals ordinaris i que des de la jurisdicció constitucional tan sols ens correspon analitzar si la denegació està motivada, no és jurídicament o lògicament irraonable i no incorre en cap error material patent.

En el cas enjudiciat és clar que la denegació es va motivar de manera clara i entenedora i que , a partir de l'excepcionalitat de la pràctica de proves pericials en la segona instància i de la innecessarietat en aquest cas de la prova proposada, fonamenta la decisió d'una manera que no es pot titllar d'irraonable ni d'estar incursa en errors materials patents.

En conseqüència cal denegar l'empara sol·licitada.

DECISIÓ:

En atenció a tot allò que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Desestimar l'empara sol·licitada per la representació processal del Sr. Domingo Pérez Andrade

contra la sentència del 4 d'octubre del 2012 i contra l'aute del 20 de desembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

D'acord amb l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, condemnar la part recurrent al pagament de les costes processals en seu constitucional.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Domingo Pérez Andrade, a la representació processal de la CASS, al president de la Batllia, a la presidenta del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, l'11 de juny del 2013.

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona Laurence Burgorgue-Larsen

President

Vicepresidenta

Carles Viver Pi-Sunyer Pierre Subra de Bieusses

Magistrat

Magistrat